

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Факультет логістики

Кафедра менеджменту та військового господарства

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СТАТИСТИКА»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

перший (бакалаврський)
07 Управління та адміністрування
073 Менеджмент

Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я, по батькові	Крамаренко Катерина Миколаївна
Науковий ступінь	кандидат економічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	Доцент кафедри менеджменту та військового господарства
Місце роботи	Національна академія Національної гвардії України
Адреса кафедри	
Контакти	
E-mail	
Консультації	
Час	за розкладом консультацій кафедри
Місце	аудиторія 602

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: <u>07 Управління та адміністрування</u> Спеціальність: <u>073 Менеджмент</u>	Цикл професійної підготовки	
Блоків змістових модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 9		2-й	2-3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: денна форма навчання – реферат; заочна форма навчання - контрольна робота		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		3-й	4-6-й
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		32 год.	12 год.
		Практичні, семінарські, групові заняття	
		44 год.	10 год.
		Самостійна робота	
		44 год.	114 год.
		Індивідуальні завдання	
		10 год.	10 год.
		Вид контролю: екзамен	
		-	4 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предмет вивчення навчальної дисципліни:

Масові явища соціально-економічного життя; вона вивчає кількісну сторону цих явищ у нерозривному зв'язку з їх якісним змістом у конкретних умовах простору та часу.

Міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами:

Дисципліни, що забезпечують:

Вища та прикладна математика

Мікроекономіка

Забезпечувані дисципліни:

Економіка підприємства

Економічний аналіз діяльності підприємства

Контролінг

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета засвоєння дисципліни: сформувати у здобувачів знання про види та способи одержання масових статистичних даних, що характеризують розміри суспільних явищ, про використання узагальнюючих показників у статистичному аналізі, сформувати здатність використовувати сучасну систему показників статистики для якісного виконання службових обов'язків.

Випускник повинен:

Знати: види та типи даних, які характеризують масові соціально-економічні явища; джерела статистичної інформації для характеристики масових соціально-економічних явищ; основні принципи візуального представлення статистичної інформації для характеристики масових соціально-економічних явищ; зміст і принципи розрахунку статистичних показників для оцінки та аналізу масових соціально-економічних явищ; сутність показників описової статистики; основні закони розподілу випадкових величин.

Вміти: застосовувати методи статистичного спостереження для формування масиву первинних даних для статистичного дослідження; здійснювати оброблення первинних даних з метою одержання узагальнюючих показників, рядів розподілу, відносних, середніх величин, показників варіації тощо; виконувати необхідні аналітичні розрахунки із застосуванням комп'ютерної техніки у відповідності із метою статистичного дослідження, наявною вихідною статистичною інформацією; здійснювати статистичний аналіз фінансово-господарської діяльності, економічну інтерпретацію одержаних результатів, робити обґрунтовані висновки та прогнозні розрахунки.

Володіти: навичками пошуку та систематизації різноманітних джерел статистичної інформації, самостійного проведення статистичних спостережень, зокрема вибірових; навичками комплексного статистичного аналізу соціально-економічних явищ і процесів.

Мати уявлення (бути ознайомленим): про організацію статистики в Україні, основні статистичні класифікатори України, міжнародні статистичні організації.

3. Зміст навчальної дисципліни (анотація навчальної дисципліни).

У межах цього курсу здобувачі вищої освіти продовжують формувати інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, а саме опановують знання про види та способи одержання і обробки масових статистичних даних, формують навички використання узагальнюючих показників у статистичному аналізі, а також здатність використовувати сучасну систему показників статистики для якісного виконання службових обов'язків.

Навчальна дисципліна складається із 9 змістових модулів (тем), які об'єднані у два блоки змістових модулів, і становить 5 залікових кредитів.

Основними видами занять є лекції, практичні, семінарські заняття, самостійна робота. Ряд тем здобувачі вищої освіти вивчають самостійно. Формою контролю і закріплення знань з цих тем є тестові завдання, індивідуальні співбесіди, самоконтроль.

Професійна спрямованість дисципліни забезпечується практичними заняттями у вигляді рішення аналітично-розрахункових задач і ситуаційних вправ.

4. Календарно-тематичний план вивчення дисципліни.

Орієнтовна дата	Назва модулів і тем	Форми організації навчання, вид навчальних занять кількість годин						Завдання для самостійної роботи
		денна			заочна			
		Лекції	Практичні (семінарські)	Самостійна робота	Лекції	Практичні (семінарські)	Самостійна робота	
Блок змістових модулів 1. Основи теорії статистики. Статистичні показники								
Змістовий модуль 1. Методологічні засади статистики. Організація статистики в Україні								
	Заняття 1.1. Методологічні засади статистики. Організація статистики в Україні.	2			2			
	Заняття 2.2. Методологічні засади статистики. Організація статистики в Україні		2	6			12	
Змістовий модуль 2. Статистичне спостереження								
	Заняття 2.1. Статистичне спостереження.	2			2			
	Заняття 2.2. Статистична звітність та контроль даних спостереження.		2	6			12	
Змістовий модуль 3. Зведення та групування статистичних даних								
	Заняття 3.1. Зведення та групування статистичних матеріалів.	2			2			
	Заняття 3.2. Застосування статистичних групувань.		2	2		2		
	Заняття 3.3. Класифікації в статистиці.	2					4	
	Заняття 3.4. Класифікації в статистиці.		2				4	
	Заняття 3.5. Засоби графічного зображення статистичної інформації.	2					4	
	Заняття 3.6. Побудова статистичних таблиць та графіків.		2	4			6	
Змістовий модуль 4. Узагальнюючі статистичні показники та загальні принципи їх застосування								
	Заняття 4.1. Статистичні показники. Абсолютні статистичні величини	2		2	2			
	Заняття 4.2. Абсолютні величини та одиниці їх вимірювання.		2				2	

5. Самостійна робота.

Перелік тем, які здобувач повинен вивчити самостійно (з рекомендованою літературою).

1. Закон великих чисел [5, 10, 17].
2. Права і обов'язки органів державної статистики [1, 5, 10].
3. Порядок і умови доступу до статистичної інформації [1, 5, 10, 17].
4. Статистичні формуляри та принципи їх розробки [2, 3, 5].
5. Органи спостереження [1, 10, 17].
6. Найважливіші групування і класифікації, що застосовуються в статистиці [2, 10, 17].
7. Основні правила вибору групувальної ознаки [3, 8, 17].
8. Основні джерела інформації для по-будови статистичних показників [1, 17].
9. Особливості обчислення середніх із відносних величин [8, 10, 17].
10. Методи обчислення дисперсії [1, 2, 8, 17].
11. Види дисперсій [1, 2, 10, 17].
12. Непараметричні методи зв'язку [8, 10, 17].
13. Рівняння регресії як форма аналітичного виразу статистичного зв'язку соціально-економічних явищ [8, 10, 17].
14. Критерії істотності зв'язку між факторами [8, 10, 17].
15. Динамічний ряд як база аналізу й прогнозування соціально-економічного розвитку [1, 10, 17].
16. Середня геометрична, техніка її обчислення та випадки застосування [1, 8].
17. Розкладання загального абсолютного приросту за факторами [1, 2, 8, 17].
18. Аналіз динаміки середнього рівня інтенсивного показника [8, 10].
19. Способи поширення вибірових даних на генеральну сукупність [2, 8].
20. Практика застосування вибіркового спостереження в соціально-економічному аналізі [1, 8, 10].

Вказівки до самостійної роботи.

Під час відпрацювання питань, що виносяться на самостійну роботу, суб'єкти навчання мають змогу і повинні використовувати у повній мірі можливості системи дистанційного навчання (доступ до ресурсу: sdn.ivc.com).

Зміст самостійної роботи для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання:

Зміст і сенс самостійної роботи здобувачів полягає у засвоєнні методів та прийомів технології учіння, які включають питання організації робочого часу, психофізіології розумової праці тощо, спрямовані на підвищення ефективності наукових досліджень у визначеній предметній галузі.

6. Політика курсу та оцінювання.

Курс передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.

7. Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів) в Національній академії Національної гвардії України».

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах модулів у формі усного опитування, що дає можливість сформувати соціальні навички, письмового оцінювання та тестування. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль.

Загальні критерії оцінок:

«відмінно» – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

«добре» – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

«задовільно» – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.

«незадовільно» – здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

Рівень засвоєння матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, перевіряється під час семінарських та практичних занять. Окремі питання можуть включатися у завдання для проведення модульних контрольних робіт та екзамену.

Рубіжний контроль відбувається у вигляді письмових робіт в кінці вивчення блоків змістових модулів. Письмові роботи оцінюються за критеріями, що наведені вище.

У разі отримання здобувачем вищої освіти незадовільної оцінки за модульний контроль або у разі відсутності під час проведення модульного контролю, він має право скласти його (перескласти не більше двох разів) протягом поточного семестру у термін, визначений викладачем, або у апеляційний тиждень.

Метою екзамену є контроль сформованості компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Екзамен передбачає усну відповідь на питання білету та проходить у формі співбесіди. Максимальна кількість балів – 100 балів.

Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни не виставляється, якщо не виконані усі види робіт та завдань, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Підсумкова оцінка формується через розподіл балів між поточним контролем та екзаменом у співвідношенні 60 % - результати поточного контролю і 40 % - результати екзамену.

Підвищувати підсумкову оцінку за результатами перескладання дисципліни дозволяється тільки на 1 бал за національною шкалою.

Перескладати оцінку підсумкового контролю за дисципліну з метою її підвищення можна не більше двох разів. Перший раз перездають викладачеві, другий – комісії у тому випадку, якщо здобувач не згоден з попередньою оцінкою. Склад комісії визначає завідувач кафедри.

Якщо за результатами перескладання здобувач отримав оцінку «незадовільно», то його не допускають до подальшого перескладання. Він повинен вивчити дисципліну у наступному семестрі, про що складає рапорт (заяву). Прохання здобувача розглядається на засіданні факультету. У разі позитивного рішення висновки передаються секретарю Вченої ради. Термін вивчення дисципліни визначається індивідуальним навчальним планом. План затверджує завідувач кафедри. Здобувач дисципліну вивчає самостійно, після чого складає повторний екзамен. У разі незадовільного результату перескладання розглядається питання про його відрахування.

Підвищити підсумкову оцінку викладач може за особливі показники у вивченні навчальної дисципліни. Ними можуть бути активна робота на семінарах (якісні виступи, доповіді, повідомлення), опрацювання та використання додаткової літератури, дострокове якісне оформлення індивідуального завдання (контрольної роботи), робота у науковому товаристві слухачів (курсантів, студентів) за темою даної дисципліни тощо.

8. Рекомендована література.

1. Гончаренко, Н.Г. Статистика [Текст]: навч. посіб. / Н.Г. Гончаренко, К.М. Крамаренко. - Х.: Академія ВВ МВС України, 2012. - 346 с.
2. Статистика [Текст]: підручник / [С. С. Герасименко, А. В. Головач, А. М. Єріна та ін.; за наук. ред. С. С. Герасименка]. - [2-ге вид., перероб. і доп.] - К. : КНЕУ, 2000. - 467 с.
3. Статистика [Текст]: підручник / А. В. Головач, А. М. Єріна, О. В. Козирєв та ін.; за ред. А. В. Головача, А. М. Єріної, О. В. Козирєва. - К. : Вища шк., 1993. - 623 с.
4. Бек, В.Л. Теорія статистики [Текст]: навч. посіб. / В.Л. Бек. - К., ЦУЛ. - 288 с.
5. Захожай, В.Б. Статистика [Текст]: підручник / В.Б. Захожай, І.І. Попов. - К. : МАУП, 2006. - 536 с.
6. Попов, І.І. Теорія статистики. Практикум [Текст]: навч. посіб. / І.І. Попов. - К. : КНТЕУ, 2006. - 290 с.
7. Елисеева, И.И. Общая теория статистики [Текст]: учебник / И.И. Елисеева, М.М. Юзбашев. - М.; Финансы и статистика, 2004. - 544 с.
8. Єріна, А. М. Теорія статистики [Текст]: практикум / А. М. Єріна, З. О. Пальян. - [6-те вид., стер.] - К. : Знання, 2008. - 255 с. - (Вища освіта XXI століття).
9. Єріна А.М. Організація вибіркового спостереження [Текст]: навч. посіб. / А.М. Єріна. - К.: КНЕУ, 2004. - 127 с.
10. Лугінін, О. Є. Статистика національної та міжнародної економіки [Текст]: навч. посіб. / О. Є. Лугінін, С. В. Фомішин. - Львів: "Новий світ - 2000", 2008. - 471 с.
11. Мармоза, А. Т. Практикум з теорії статистики [Текст] / А. Т. Мармоза. - К. : Ельга, Ніка-Центр, 2003. - 344 с.
12. Мармоза, А. Т. Теорія статистики [Текст]: навч. посіб. / А. Т. Мармоза. - К. : Ельга, Ніка-Центр, 2003. - 392 с.
13. Опря, А.Т. Статистика [Текст]: навч. посіб. / А.Т. Опря. - К.: Центр навч. л-ри, 2005. - 472 с.
14. Парфенцева, Н.О. Міжнародні статистичні класифікації в Україні: Впровадження й використання [Текст] / Н.О. Парфенцева. - К.: Основи, 2000. - 351 с.
15. Тарасенко, І.О. Статистика [Текст]: навч. посіб. / І.О. Тарасенко. - К.: Центр навч. л-ри, 2006. 344 с.
16. Теорія статистики [Текст] : навч. посіб. / П.Г. Вашків, П.І. Пастор, В.П. Сторожук та ін. - К.: Либідь, 2001. - 320 с.
17. Ткач, Є. І. Загальна теорія статистики [Текст]: підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / Є. І. Ткач, В. П. Сторожук. - [3-тє вид.] - К. : Центр учбової л-ри, 2009. - 442 с.

9. Питання до підсумкового контролю.

1. Становлення статистики як науки.
2. Предмет та метод статистики.
3. Основні поняття і категорії в статистиці.
4. Метод статистики та статистична методологія.
5. Галузі статистичної науки.
6. Завдання статистики в сучасних умовах та її організація в Україні.
7. Міжнародні статистичні організації.
8. Суть, джерела, організаційні форми та види статистичного спостереження.
9. План та програма статистичного спостереження
10. Контроль даних спостереження.
11. Первинний облік та звітність.
12. Суть і завдання статистичного зведення.
13. Групування як основа наукової обробки даних.
14. Визначення кількості груп та розміру інтервалів групувань.
15. Ряди розподілу, їх види, правила побудови.
16. Статистичні класифікації: сутність та різновиди
17. Єдиний державний реєстр підприємств і організацій України (ЄДРПОУ).
18. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД).
19. Засоби графічного зображення розподілу одиниць сукупності.
20. Статистичні таблиці, їх види.
21. Правила побудови статистичних таблиць.
22. Види статистичних графіків.
23. Елементи статистичного графіка.
24. Абсолютні статистичні величини, їх види та одиниці виміру.
25. Перерахунок абсолютних величин в умовні одиниці вимірювання.
26. Відносні величини. Види відносних величин, техніка їх обчислення їх взаємозв'язок та форми виразу.
27. Суть і умови використання середніх величин. Види середніх величин.
28. Середня арифметична та умови її застосування.
29. Середня гармонічна, середня геометрична і техніка їх обчислення.
30. Мода і медіана в статистиці. Обчислення моди і медіани в інтервальному ряді розподілу.
31. Абсолютні показники варіації, техніка їх обчислення та економічний зміст.
32. Відносні показники варіації, техніка їх обчислення та економічний зміст.
33. Методи обчислення дисперсії.
34. Види дисперсій.
35. Характеристики форм розподілу.
36. Теоретичні основи кореляційно – регресійного методу аналізу.
37. Рівняння регресії.
38. Криволінійна регресія.

39. Множинна кореляція.
40. Види рядів динаміки.
41. Аналітичні показники динаміки: методика розрахунку, взаємозв'язок.
42. Методи обчислення середнього рівня динамічного ряду.
43. Способи обробки рядів динаміки з метою виявлення основної тенденції розвитку.
44. Аналітичне вирівнювання.
45. Інтерполяція та екстраполяція в статистиці.
46. Вимірювання сезонних коливань
47. Суть індексів та їх роль у статистико-економічному аналізі. Класифікація індексів.
48. Методологічні принципи побудови індивідуальних індексів.
49. Базисні і ланцюгові індекси.
50. Індекси агрегатної форми. Система взаємопоєднаних індексів і визначення впливів окремих факторів.
51. Індекси з змінними і постійними вагами. Середньозважені індекси.
52. Аналіз динаміки середнього рівня інтенсивного показника.
53. Індекси змінного, фіксованого складу, структурних зрушень.
54. Індекси споживчих цін та індекси-дефлятори
55. Індекси Фішера, Ласпейреса і Пааше
56. Суть і переваги вибіркового спостереження.
57. Помилки вибіркового спостереження.
58. Визначення необхідного обсягу вибірки.
59. Види вибірки і способи відбору, що забезпечують репрезентативність.
60. Способи поширення вибірових даних на генеральну сукупність.

**Доцент кафедри менеджменту та військового господарства,
Кандидат економічних наук, доцент**

Катерина КРАМАРЕНКО